

ЗАРУБІЖНІ ВОКАЛЬНІ ТВОРИ

ДЛЯ СОПРАНО

У СУПРОВОДІ ФОРТЕПІАНО

Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка
Кафедра народних музичних інструментів
та вокалу

ЗАРУБІЖНІ ВОКАЛЬНІ ТВОРИ
ДЛЯ СОПРАНО
У СУПРОВОДІ ФОРТЕПІАНО

Навчально-методичний посібник для підготовки
фахівців ОКР «Бакалавр», «Спеціаліст», «Магістр»

Дрогобич

2014

*Рекомендовано для використання у навчальному процесі
Вченою Радою Дрогобицького державного педагогічного
університету ім. Івана Франка
(протокол №17 від 27.11.2014р.)*

УДК 784:786.2(075)

ББК 85.94я73

К 46

Зарубіжні вокальні твори для сопрано у супроводі фортепіано: навчально-методичний посібник / [автор-упорядник С.Кишакевич]. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ ім.Івана Франка. 2014. – 50с.

Даний посібник укладено відповідно до програми з предмету «Постановка голосу» для студентів музично-педагогічного факультету ОКР «Бакалавр» напряму підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво*», «Спеціаліст» спеціальності 7.02020401 «Музичне мистецтво*», «Магістр» спеціальності 8.02020401 «Музичне мистецтво*». У ньому подано твори зарубіжної вокальної музики різного ступеня складності в авторській інтерпретації на українськомову для та удосконалення вокально-технічних навичок студентів: інтонації, дихання, опори звуку, кантилени, формування культури орфоєпії.

Посібник розрахований на студентів, викладачів музично-навчальних закладів I – IV рівнів акредитації, фахівців-вокалістів та на поціновувачів вокальної музики.

Рецензенти:

Федоришин В.І.— заслужений діяч мистецтв України, кандидат педагогічних наук, професор Інституту мистецтв Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова.

Шуневич Є.В. — доцент кафедри народних музичних інструментів та вокалу Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І.Франка.

ВСТУПНЕ СЛОВО

Даний навчально-методичний посібник створений у відповідності до Програм з постановки голосу, затверджених Вченою радою ДДПУ ім. І.Франка від 21.01.2010 р., протокол № 1 і призначених для підготовки фахівців ОКР «Бакалавр» напрям підготовки: 6.020204 Музичне мистецтво*, ОКР «Спеціаліст» спеціальність 7.02020401 Музичне мистецтво* (автор Є.Шуневич); а також згідно Програми зі спеціалізації (вокал), затвердженої Вченою радою університету від 18.02.2010р., протокол №2 і призначеної для підготовки фахівців ОКР «Магістр» спеціальність 8.02020401 Музичне мистецтво* (автори Б.Базиликот, К.Сятецький).

З огляду на завдання вокальної підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва до роботи в загальноосвітніх школах (а це, насамперед, вміння професійно володіти своїм голосовим апаратом, чисто інтонувати, творчо інтерпретувати), — даний посібник містить добірку оригінальних вокальних зарубіжних творів, що стануть у нагоді для студентів, а також і викладачів, урізноманітнять відомий репертуар для даного типу голосу, збагатять його як тематично, так і з огляду на жанрово-стильові відмінності, поповнять концертний репертуар співаків високохудожніми зразками.

Кожен запропонований музичний твір спрямований на удосконалення вокально-технічних навичок, виконавських здібностей студентів. Рекомендовані поспівки в теоретичному розділі розвиватимуть та закріплюватимуть у студентів вміння вільно володіти своїм голосом, а практичні рекомендації допоможуть у ефективному засвоєнні музичного матеріалу.

Пріоритетним було для нас завдання здійснити поетичні інтерпретації-переклади поданих у посібнику творів, оскільки твір італійською мовою — явище італійської культури, французькою мовою — французької культури тощо. А переклад українською дає нам право на те, щоби цей твір став ще й надбанням української культури. Поетичні інтерпретації на українську мову здійснювалися нами з використанням словників, а також з поетичних зразків російських авторів-перекладачів, а саме: Н. Соколова, Б. Абрамовича, С. Заяцького, Ф. Берга та невідомих авторів.

У навчально-методичному посібнику вміщено сім вокальних творів для сопрано у супроводі фортепіано, які різняться стилем, ступенем складності, характером. Творчість представлених тут композиторів охоплює часові рамки з XVIII по XXI століття. Музичні зразки приваблюють своїм ліричним мелодизмом, яскраво вираженою емоційністю, драматичними фарбами, вишуканістю вокальної лінії.

Кожному твору передують позначення теситури, що допоможе педагогу швидко зорієнтуватися при підборі вокального репертуару для студентів. Переважна більшість запропонованих вокальних зразків пройшла апробацію під час навчального процесу зі студентами свого класу, а також в їх концертних виступах.

Посібник адресовано студентам та викладачам вокалу музично-навчальних закладів I-VI рівнів акредитації, для вокалістів професіоналів, а також для шанувальників вокального мистецтва.

Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри народних музичних інструментів та вокалу
Кишакевич С.В.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Франц Петер Шуберт (31.01.1797р., Ліхтенталь — 19.11.1828р., Відень, Австрія) — видатний австрійський композитор, один із основоположників романтизму у музиці. Франц рано навчився грати на скрипці. В 11 років його призначили до церковно-співочої школи (конвікт). У 13 років пише перший самостійний твір. Під тиском батька в 16 років поступає у вчительську семінарію . Однак стати вчителем йому не судилося. Шуберт присвячує своє життя творчості. Особливою любов'ю у віденців користувалися його твори «Форель», «Лісовий цар», «Блукач». Позбавлений батьківської підтримки, Шуберт живе у бідності. Він не займався популяризацією своїх творів, а якщо і брав участь у виконання, то лише в якості акомпаніатора. Жодна з написаних ним симфоній, не прозвучала за його життя. Втрачені ілюзії та несправджені сподівання відбилися у циклі пісень «Зимовий шлях». У 1828р. друзі організують концерт у Відні, який приносить композитору справжню славу. Натхненний успіхом, він пише нову музику, будує плани, ще не знаючи, що до кінця життя йому залишилися лічені місяці. Шуберт занедужує тифом. Його ослаблений організм не зумів боротися з хворобою. Майно композитора разом з безцінними партитурами його творів продають за копійки. Могила у Відні увінчана скромним пам'ятником. Та божий талант увіковічнив ім'я митця у віках, нагородивши народною пам'яттю і любов'ю.

«Ранкова серенада» — динамічна, рухлива композиція, рекомендована для сопрано з добре розвиненим верхнім регістром, а також відмінними вокально-технічними навичками: стійкою інтонацією, широким диханням. Теситура твору — «фа» першої - «соль» другої октави. Верхній звук «соль» брати на зівку, слідкувати

за плавним голосоведенням. Кожна фраза динамічно наповнена, що спонукає співака добре тримати опору та дотримуватись чіткої ритмічної пульсації. Твір корисний у роботі над високою позицією звука, розширенням діапазону, розвитком рухливості голосу, а також допоможе розкрити виконавські якості студента.

Рекомендовані вокально-технічні вправи:

Під час виконання даної поспівки слід звернути увагу на економний розподіл дихання, динаміку звуку посилити при мелодичному русі вгору і зменшити при мелодичному русі вниз, не знімаючи з опори. Співати легко, радісно, на посмішці. Чітко і точно виспівувати дрібні тривалості. Починати вправу варто у повільному темпі.

Вправа є корисною для утримання високої звукової позиції. Під час її виконання слід уважно стежити за рівністю звуковедення, чистотою інтонування звуків. Поспівку можна співати на голосний «а» або на склади «до», «да», для досягнення кращої чіткості.

Дана вокальна вправа сприяє розвитку та укріпленню верхніх нот сопранового діапазону. Мелодичну лінію можна проспівати двічі:

на «легато» і «стаккато» з використанням різних динамічних відтінків. Економно розподіляти дихання.

Вінченцо Сальваторе Кармело Франческо Белліні (03.11.1801р., Катанія, Італія — 24.11.1835р., Пюто, Франція) — італійський композитор. Закінчив консерваторію в Неаполі. Написав 11 опер. Найкращі з них «Норма», «Сомнамбула» (1831р.), «Пуритани» (1835р.) принесли йому світову славу. В творчості Белліні знайшла відгук боротьба італійського народу проти чужоземного поневолення. Музика композитора пройнята сумом за батьківщиною та мрією про її визволення. Для найкращих опер митця характерні ліричні та героїчні епізоди. Вінченцо Белліні майстер італійського стилю бельканто. Основу його музики складає яскраво виражена, пластична і гнучка вокальна мелодія, що захоплює слухача. Помер композитор у розквіті творчих сил від запалення кишечника. У 1876р. прах В. Белліні був перевезений на Сицилію в кафедральний собор Святої Агати м. Катанії.

«Де світло у вікні, що все сіяло?» — популярна неаполітанська пісня. Теситура твору — «до» першої - «фа» другої октави. Пропонується для ліричного сопрано та корисний у роботі зі студентами-початківцями для вироблення кантилени та розвитку верхнього регістру. Фортепіанний супровід повністю підтримує вокальну партію. Характер твору ліричний, задушевний, вимагає світлого звучання. Даний вокальний зразок добре засвоюється в процесі розучування, оскільки не складний за побудовою. Дихання та логічні акценти у творі слід визначити індивідуально. Дрібні тривалості співати без поспіху, тримаючи опору на верхніх звуках.

Рекомендовані вокально-технічні вправи:

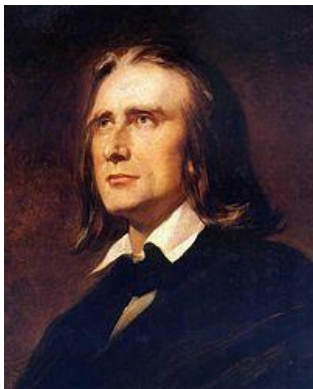
Цю вправу доцільно використовувати для вирівнювання звучання всіх голосних, згладжування регістрів. Атака звуку м'яка, але точна. При низхідному русі зберігати високу позицію. Поспівка виконується на «легато», добре розвиває вокальне дихання.

Дана вправа поєднує у собі прийоми співу на «стаккато» і «легато», які допомагають звільнитись від затиснення м'язів гортані. Її варто виконувати на завершальному етапі розспівування, оскільки вправа охоплює інтервал «октаву» і голосовий апарат повинен бути достатньо «розігритим».

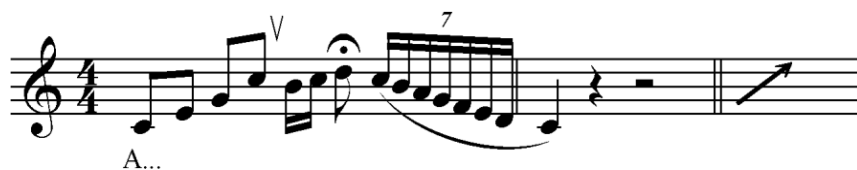
Пропонована поспівка буде корисна у роботі над виробленням високої звукової позиції, відчуття опори. Верхній тон брати м'яко, але чітко, на «позіху». Чергування різних голосних вироблятиме в учня слуховий контроль щодо однорідності їх звучання.

Ференц (Франц) Ліст (22.10.1811 р., Доборьян, Угорщина — 31.07.1886 р., Байройт, Німеччина) — угорський композитор, піаніст, педагог, диригент, публіцист, представник музичного романтизму, засновник угорської композиторської школи. У 1821р. Ліст займається у Відні грою на фортепіано у Карла Черні. У 1923р. їде в Париж з метою вступити до консерваторії. Однак марно, бо туди приймали тільки французів. Але деякі педагоги, зваживши на обдарованість хлопця, займаються з ним. У цей період Ліст починає писати етюди. З 1830р. він активно концертує. З 1835р.по 1848р. композитор разом з коханою графинею Марі д'Агу мандрують Європою: Швейцарія, Італія, Франція, Австрія. Поїздка в Угорщину спровокувала розрив з д'Агу, яка була проти неї. Гастролюючи Україною(Київ, Житомир, Львів, Одеса та інші міста), Ліст зустрічає у1847р. в Києві нове кохання. З Кароліною Вітгенштейн їде у Веймар, а на початку 60-р.р. вони переселяються в Рим. Упродовж життя Ференц Ліст створює понад 1300 творів: оркестрових, фортепіанних, вокальних. Витоками оригінального композиторського стилю вважають французьку та німецьку школи, а також угорський міський музичний фольклор.

«Коли я сплю» — вокальна композиція, написана для сопрано з насиченим, густим тембральним забарвленням. Рекомендовано співати студентам з певним вокально-виконавським досвідом та вокально-технічними навичками. Теситура твору — «мі» першої — «ля» другої октави. Трудністю може стати спів на ферматі верхньої ноти «ля» в середині твору, оскільки вимагає широкого дихання, доброї опори та вмінню чисто інтонувати. Фортепіанний супровід, що не дублює вокальну партію, зміна тонального плану потребують від виконавця неабиякої музичної підготовки. Твір виконувати емоційно виразно, округлим звуком. Корисний у роботі над диханням.

Рекомендовані вправи для розвитку вокально-технічних навичок:

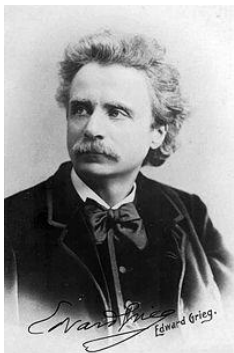
Вправа виробляє вокальне дихання, сприяє «вирівнюванню» голосу. Рекомендовано співати на голосний «а» або склад «йо». При низхідному русі контролювати інтонацію, дрібні тривалості виспівувати чітко, без «гліссандо». Фермату брати округлим звуком, на «зівку».

Ця вправа сприяє розвитку та украпленню верхніх нот, виробляє у студента вміння економно розподіляти дихання впродовж усієї мелодичної фрази. Виробляє легкість, необтяжливість у звучанні голосу.

Пропонована поспівка розвиває в учня вокальний слух, почуття ритму, а також гнучкість і плавність голосоведення. Рекомендовано співати на голосний «а».

Едвард Гріг (15.06.1843р., Берген — 04.09.1907р., Берген, Норвегія) — норвезький композитор періоду романтизму, музичний діяч, піаніст, диригент, основоположник норвезької професійної композиторської школи. Першу музичну освіту Е.Грігу дала мати, яка була піаністкою та вчителем музики. Протягом 1858-1862р.р. навчається у Лейпцизькій консерваторії. У 1863р. їде у Копенгаген (Данія), де бере участь у створенні музичної спілки «Евтерпа». Пише твори для фортепіано, фортепіано і скрипки, романси. Повернувшись у 1867р. на батьківщину, митець веде активну педагогічну діяльність, виступає як піаніст. У 1867р. засновує Норвезьку музичну академію і Музичну спілку (згодом Філармонічне товариство). Протягом наступних років гастролює Францією, Англією, Німеччиною, Угорщиною, Польщею. У 1898р. організував у Бергені перший Норвезький музичний фестиваль, що мав великий успіх. У 1903р. записав на грамофонні платівки свої фортепіанні п'єси. Е.Гріг є автором понад 240 пісень, ряду камерно-інструментальних циклів. Найвідоміший твір — фортепіанний концерт і музика до драми Ібсена «Пер Гюнт» (1876р.). У його творчості переважають малі, переважно ліричні інструментальні форми та пісенний жанр.

«**Лебідь**» — мелодійна, художньо багата мініатюра, яка потребує від виконавця яскравої палітри почуттів та емоцій. Теситура твору — «ре» першої — «фа» другої октави. Пропонується для сопрано з міцним середнім регістром. Тріолі співати не поспішаючи, плавно. Твір корисний у роботі над оволодінням прийомами співу на «легато», фразуванням, виробленям спокійного дихання та вмінням філірувати звук. На «піано» не знімати звук з опори. Поетична канва вимагає від виконавця осмисленої агогіки, зі збереження авторського

здуму.

Рекомендовані вокально-технічні вправи:

Ця вправа виробляє у студентів уміння співати на «легато». Кожен наступний тон мелодичної фрази брати без «під'їздів», округлим звуком. Співати вправу слід у повільному темпі, рівно, зосередивши увагу на взаємозв'язку між диханням і подачею звука.

Пропонована вправа окрім прийому філірування звуку, розвиває у співака-вокаліста дихання, гнучкість та рівність голосу у межах всього сопранового діапазону.

Вправа корисна у роботі над згладжуванням регістрів, сприяє також формуванню основ кантилени. Основне завдання поспівки полягає в тому, щоби верхні тони звучали в одній позиції. Варто звернути також увагу на економний і рівномірний видих.

Сергій Іванович Танєєв (13.(25).11.1856р., Володимир — 06.(19.) 06.1915р., Дюдьково, Росія) — російський композитор, піаніст, педагог, вчений, громадський діяч. У 1875р. закінчив Московську консерваторію. Виступав у концертах як піаніст-соліст й ансамбліст. З 1878 по 1905р.р. працював у Московській консерваторії (з 1881р. професор), де вів класи гармонії, інструментування, фортепіано, композиції, поліфонії. З 1885 по 1889р.р. — директор. У 1905р. залишив консерваторію в знак протесту проти консервативних методів керівництва. С.Танєєв є одним із засновників у 1906р. Народної консерваторії. Перекоаний послідовник класики. У його музиці знайшли втілення традиції М. Глінки, П.Чайковського, Й.-С.Баха, Л.Бетховена. Творчість Сергія Танєєва відзначена глибинною і шляхетною, високою етичною спрямованістю. Автор єдиної опери «Орестея» (за Есхілом, 1894р.), камерно-інструментальних творів (тріо, квартети, квінтети), більше 40 хорів. Як педагог Танєєв завжди боровся за високий рівень музично-теоретичної підготовки студентів. Виховав цілу плеяду обдарованих особистостей: С.Рахманінов, О.Скрябін, Р.Глієр.

«Колискова» — ніжна, лірична мелодія, яка пробуджує теплі, щирі, світлі емоції. Теситура твору — «до» першої — «мі бемоль» другої октави. Рекомендовано для ліричного сопрано. Корисна у роботі з початківцями для вироблення кантілени та вміння співати дзвінким, однорідним, округлим звуком. На фразях «не лякайся долі ти» та «сонні квіти і птахи» спостерігаємо динамічне зростання, а на слові «люлі» — затихання, як логічне завершення музичної фрази. Слід звернути увагу на виконання довгої ноти «ля» в кінці твору, щоб не опустити високої звукової позиції.

Пропоновані вокальні вправи:

Ця вправа може бути використана для роботи над однорідним, округлим звуком, а також з метою вирівнювання звукової лінії від тремоляції («качання голосу»). Кожен голосний звук брати на «зівку», плавно, без поштовхів.

Виконання даної вокальної вправи вимагає від учня чіткості і ритмічної організованості; чергування нот у швидкому темпі звільняє голосовий апарат від затиснення, скованості. Співати на ті голосні, що найкраще вдаються.

Співаючи цю вправу, студент повинен домогтися чіткого попадання в одну і ту саму співочу позицію. Дрібні тривалості виспівати, не поспішаючи, на опорі. Звучання верхніх тонів вимагає більш активної подачі дихання.

Клод-Ашіль Дебюссі (22.08.1862р., Сен-Жермен-ап-Ле — 25.03.1918р., Париж, Франція) — французький композитор, піаніст, диригент, музичний критик, основоположник музичного імпресіонізму. Його музика є перехідною формою від пізньої романтичної музики до модернізму в музиці 20ст. Музичну освіту здобув у Паризькій консерваторії (1872-1884рр.). Після її закінчення отримав Римську премію за кантату «Блудний син». З 1885 по 1886рр. як стипендіат жив у Римі. Дебюссі виступав як піаніст і диригент з виконання власних творів, а також з 1901р. — як музичний критик. В останні роки життя багато концертував в Англії, Росії, Італії. Одним з найвизначніших творів композитора є опера «Пеллеас і Мелізанда». Створив новий фортепіанний стиль: етюди та прелюдії. У музиці К.Дебюссі зумів втілити найтонші відтінки людських емоцій та явищ природи.

«Зоряна ніч» — даний вокальний зразок написаний для ліричного сопрано. Теситура твору — «ре» першої — «соль» другої октави. Рекомендовано давати студентам з певними вокально-технічними навичками. А саме: стійкою інтонацією, міцним диханням, фіксованою опорою звука. Верхні ноти брати не форсуючи. Твір ліричний, мелодійний. Звуковедення кантиленне. При вивченні музичного матеріалу слід чітко дотримуватись всіх динамічних відтінків, не сповільнюючи загальної ритмічної пульсації. Виконання цього твору потребує від співака рівного звучання голосу на ділянці всього діапазону.

Рекомендовані вокально-технічні вправи:

Ця вправа виконується в повільному темпі, сприяє розвитку дихання, виробленню кантилени. Дихання глибоке, спокійне, без поштовхів; розподілити його слід економно. До кінця вправи співак повинен зберегти рівність та однакове тембральне звучання.

Рекомендована поспівка корисна у роботі над вирівнюванням регістрів, розвитком дикції. Вправу виконувати повним звуком, у повільному темпі, слідкуючи при цьому за диханням.

Оригінальна вправа, що допомагає краще відчувати опору дихання. Чергування співу на «легато» і «стаккато» є дуже корисним, оскільки допомагає звільнитись від затиснення м'язів гортані. На «стаккато» голос звучить позиційно більш точно, а на «легато» розвивається його гнучкість.

Вільям Сендерсон— сучасний канадський композитор.

«Пісня кохання» — твір написаний для сопрано з міцним середнім регістром. Теситура даного вокального зразка «до» першої

-«соль» другої октави. Корисний у роботі над диханням, фразуванням. Кульмінаційне «фа» другої октави слід брати оперто, не форсуючи. При вивченні та виконанні твору рекомендовано дотримуватись вказаних темпових відхилень. Початки музичних фраз брати м'яко, округленим звуком. Дрібні тривалості не скорочувати, а виспівати плавно, без поспіху. Фортепіанна партитура частково підтримує вокальну мелодію, тому слід давати цей твір студентам зі стійкою інтонацією. Виконувати пісню піднесено, з відчуттям щастя та радості.

Рекомендовані вокально-технічні вправи:

Під час виконання даної вправи необхідно зберігати високу позицію кожного верхнього тону, слідкувати за рівномірним розподілом дихання. Співати можна на різні голосні, що найкраще вдаються учневі.

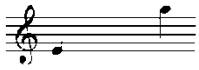
Ця вокальна вправа розвиває легкість та гнучкість голосу. Вказаний акцент допомагає краще відчутти опору звука. Співати можна як на голосні, так і сольфеджуючи.

Дана поспівка корисна у роботі над розвитком вокального дихання, згладжуванням регістрів. Також її доцільно використовувати для вироблення однохарактерного звучання всіх голосних.

Тональності до поданих вокально-технічних вправ добираються педагогом в індивідуальному порядку, враховуючи діапазон та вокальні дані студента.

Коли я сплю

Музика Ф.Ліста

Слова В.Гюго

Український текст С.Кишакевич

Andante

The musical score is written for piano and voice. It begins with a treble clef and a key signature of three sharps (F#, C#, G#). The tempo is marked 'Andante'. The piano part features a flowing accompaniment with various dynamics including 'dolce', 'smorz.', 'pp.', and 'sempre legato'. The voice part includes lyrics in both Ukrainian and French. The score is divided into four systems, each with a vocal line and a piano accompaniment. The piano accompaniment includes markings like 'una corda' and 'leg.'.

dolce

smorz. *pp.* *sempre legato*

una corda
leg.

p

Ко - ли я сплю, на - ді мно - юсхи - ли - ся -
Oh! quand je dors, viens aup-res de ma cou - che.

leg. *leg.*

в но - ці Ла - у - ру Пет - рар - ка
comme a Pe - trar - que ap - pa - rais -

leg. *leg.*

smorz.

так гу - кав!
- *sail* *Lu - ira.*

sempre dolciss.

І по - ди - хом швид - ко - плин - нім торк - ни - ся,
et qu'en pas - sant ton ha - lei - ne me tou - che.

pp *sempre*

pp

щоб я ці - лун - ком те - бе стрі - чав.
son - dait ma bou - che s'entr' - ou - vri - ra.

dolciss. *cspr.*

p

Сум-ний цей сон на - ді
Sur mon front torme ou peut -

мно - ю ви - та - - - е. Три - ва - е дов - - го
e - tre s'a - che - - - ve un son - ge noir qui

poco a poco piu di moto

ви, що не роб - ло!
trop long - temps du - ra.

accel. cresc.

Хай пог - - - ляд твій на - че
que ton re - gard comme un

[*pp*]

зір - ка сі - я - - - - е. І хай розс -
a - stre s'e - le - - - - ve son - dain ton

cresc.

ff

una corda

та - не мій сон без жа - лю.
re ve ray - on - ne - ra.

ff

rit.

pp

una corda

Пе - чаль - ний сон! А!
ray - on - ne - ra! Ah!

pp

[Темпо I] *pp*

Ти за - па - ли прист - расть враз на - ді
Puis sur ma le - vre ou vol - ti - ge une

pp stacc.

una corda

МНО - - - ю, БОГ-НЕМ КО - ХАН - - - ня
flam - - - *me,* *e-clair d'a - mour que*

And. *And.*

гу - би спо-пе - ли.
Disci *tete* *e - pu - ra.* (*espr.*)

And. *And.* *And.*

І стась на - вік є - ди - но - ю та -
pose *ut* *bai - ser,* *et d'an - ge de - viens*

ppp *poco rall.* *poco rit.*

And. *And.* *And.*

ко - ю. і по - ці - лун - ком ти роз - бу -
fem - *me* *sou-dain mon* *a - - - me s'e - veil - le -*

a tempo cresc. *mf.* *f*

And. *me corde*

ди, ти роз - бу - ди,
ra, *s'e - veil - le - ra!*

p *p*

Leg. [una corda]

Приї -
Oh

p

Leg. *rit.* *molto* *Leg.* *morendo*

ди - Пет - рар - ка кли - кав. - Приї - ди мо - лю, приї -
viens! *comme a Pe - trar - que ap - pa - rais - sait Lan -*

pp

ди!
ra!

ppp *ppp*

Leg. *Leg.*

Зоряна ніч

Музика К.Дебюссі

Слова Т.де Банвіля

Український текст С.Кишакевич

Allegretto

mf

Me - rex - тін - ня,
Nuit d'e - toi - les.

pp una corda

зір спле - тіп - ня, віт - ру а - ро - мар ле - тить.
sous tes voi - les, sous la bri - se et les par - fums.

Мов сап - фі - ри зву - ки лі - - ри, ко - хан - ня
tris - te lu - re qui son - ri - - re. je reve aux a -

rall.
f

мрі - я п'я - нить, ко - хан - ня мрі - я п'я - нить,
mours de - funts, je reve aux a - mours de - funts,

p dim.
p

mf poco animato

I су-му - ю я - зав - жди, без те - бе жаль у сер - ці но -
La se - rei - ne me - lan - co - li - e vient e - clore au fond de mon

шу. Що прий - деш. я че - ка - ю сю - ди. в ча - рів - ний
coeur. et j'en - tends l'a - me de ta mi - e tres - sail -

ліс, в о - бії - мах шу,
lir dans le bois re - veur.

p a tempo

Ме - рех - тін - ня, зір спле -
Nuit d'e - toi - les, sous tes

тін - ня, віт - ру а - ро - маг ле - тить.
voi - les, sous ta bri - se et tes par - fums.

Мов сап - фі - - - ри, зву - ки ли - - -
tris - te ly - - - re qui sou - pi - - -

ри, ко - - - хан - ня мрі - я п'я - нить.
re, je reve aux a - tours de - fants.

rall.

f

ко - хан - ня мрі - я п'я - нить.
je reve aux a - tours de - fants.

p

animato

Пог-ляд твій сві-до-мість мо - ю під-но - сить в си - ні не - бе -
Je re - vois a no - tre fon - tai - ne tes re - gards bleus com - me les

са. І в тро - ян - ді твій по - дих лов - лю,
cieux, cet - te ro - se. c'est ton ha - lei - ne.

sempre cresce **f**

о - чі зі - рок, на - че тво - їх кра - са!
et ces e - toi - - les sont tes yeux.

pp

Ме - рех - ти - ня,
Nuit d'e - toi - les.

f **pp** *una corda*

dim.

зір спле - тін - ня, віт - ру а - ро -
sous tes voi - les, sous ta bri - se

мат ле - тить. Мов сап - фі - - -
et tes par - fums, tris - te ly - - -

ри, зву - ки лі - - - - ри, ко - хан - ня
(8va) re qui sou - pi - - - - re, je reve aux a -

мрі - я п'я - нить. ко - хан - ня мрі - я п'я - нить.
mours de - funts, Je reve aux a - mours de - funts.

pp rit. dim.

Лебідь

Музика Е.Гріга

Слова Г.Ібсена

Український текст С.Кишакевич

Andante ben tenuto

Mій ле-бідь ти-хий. в мов-чан-ні бу-ва-єш, без-тур-бот-ну нам

p *pp* *pp* *molto legato*

Detailed description: This system contains the first two lines of the musical score. The vocal line is in a treble clef with a 3/4 time signature. The piano accompaniment is in a grand staff (treble and bass clefs). The tempo is 'Andante ben tenuto'. The lyrics are 'Мій ле-бідь ти-хий. в мов-чан-ні бу-ва-єш, без-тур-бот-ну нам'. The piano part features chords in the right hand and a bass line in the left hand. Dynamics include piano (*p*), pianissimo (*pp*), and *molto legato*. There are triplet markings in the vocal line.

піс - ню чо - му не спі - ва - єш?

poco animato *dolce*

Detailed description: This system contains the second and third lines of the musical score. The tempo changes to 'poco animato'. The lyrics are 'піс - ню чо - му не спі - ва - єш?'. The piano part continues with chords and a bass line. Dynamics include *dolce*. There are triplet markings in the piano part.

Тво-ї кри-ла над лі-сом трі-по-чуть, чу-єш, ель-фи ве-

pp *cresc.* *cresc.*

Detailed description: This system contains the third and fourth lines of the musical score. The lyrics are 'Тво-ї кри-ла над лі-сом трі-по-чуть, чу-єш, ель-фи ве-'. The piano part continues with chords and a bass line. Dynamics include pianissimo (*pp*) and crescendo (*cresc.*). There are triplet markings in the piano part.

f **agitato** *ppf*

се-лі ше-по-чуть, і хлю-по-та-ти-ся в хви-лях у-мі-сш, ти

ff *rit.* *pp* **tranquillo**

гор-дий та-кий, у мов-чан-ні все мрієш!.. Та зас-пі-вав ти, вми-

p *pp*

ра-ю-чи, сві-ту. І піс-ня зву-ча-ла бла-жен-ним при-ві-том,

Lento

зву-ча-ла...

Де світло у вікні, що все сіяло

Музика В.Белліні

Український текст С.Кишикевич

Andantino

p

1. Де світ-ло у вік-ні, що все сі-я - - - ло? Чи
1. Fi - ne - sia cie lu - ce - vi ed or non lu - - - ci. se -

мо - же за - не - ду - жа-ла Ні - пет - - - та? Впус-
gno che Ni - na mia s'e am - ma - la - - - ta. S'af -

тнв - ши в дім сест - ра і - і ска - за - - - ла: "Во-
fac - cia la so - rel - la e si me di - - - se: la

на на-вік в смер - тель - них вже те - не - - - тах!" То-
Ni - na tua e già mor - ta e s'e in - ter - ra - - - ia. Pian-

ді нес-терп - ний біль ме-не на - пов-нив! Ох! Зап - ла - кав я у
ge - sem - pre che dor-mi - va so - la, ah! or dor-me de - ghe-

го - рі не - вн - мов - - - нім. Те-
stin - ti in com - pa - gni - - - a! Pian-

пер не бу - де біль - ше вже стрі - чап - ня Во -
ge - va sem - pre che dor-mi - va so - la, or

на піш-ла в світ віч - но - го мов - чан -
dor - me de glie - stin - ti in com - pa - gni -

1. ня.
a!

2. // - ку.
 // - та

p *p*

2. Її останній віднайшов притулок,
 Схилив чоло, згадав усе, що було.
 І над могилою в німім стражданні
 Навік я попрощався із коханням.
 О доленько моя, така жорстока! Ох!
 Життя пусте без, неїдиноке.
 Благаю, отче, запаліть лампадку
 На вічну про мою кохану згадку.

2. Va nella chiesa ed apri la sua fossa,
 Ve'le sue forme come son tomate!
 Da quella bocca donde uscivano i fiori,
 Ora n'escono i vermi...oh! che pietade!
 Parocco mio, raccomandata!
 Sempre una lampa tienici allumata! } 2 p.

Ранкова серенада

Музика Ф.Шуберта

Слова У.Шекспіра

Український текст С.Кишикевич

Allegretto

Sti -
Do
Horch,
Wenn

pp

Fine

ва - є жай - вір - нам пі - сень, не - спить зо - ря яс -
ран - ку зі - роць - ки ма - лі тво - і сні бс - рс -
horch! Die Lerch' im A - ther - blau; und Phö - bus neu er -
schon die lie - be gan - ze Nacht der Ster - ne lich - tes

на.
ли. | I зуст - рі - ча - є но - вий день тро -
weckt. | Про - кинь - ся, - ра - нок на зем - лі, ім
Heer | tränk't sei - ne Ros - se mit dem Tau, der
hoch | it - ber dir im Wech - sel wacht. so

ян - да за - паш - на. тро - ян - да за - паш -
 по - смі - шку по - шли, ім по - смі - шку по -
Blu - men - kel - che deckt, der Blu - men - kel - che
hof - fen sie noch mehr, so hof - fen sie noch

на. Вже сві - тить сон - це на по - ля. стру -
 шли. Пла - не - та вся дав - но не сніг те -
deckt; der Rin - gel - blu - me Knos - pe schleußt die
mehr; daß auch dein Au - gen - stern sie grüßt. Er -

мо - чок хлю - по - тить. Про - кинь - ся, ми - ла
 бе - че - ка - ють всі. Про - ки - неш - ся і
gold - nen Aug - lein auf; mit al - lem, was da i
wach! Sie war - ten drauf, weil du doch gar so

ти мо - я, вже світ у - весь не сніг! Про -
 пта - шки в мить спі - ва - ти - муть піс - ні, про -
rei - zend ist, du sil - be Maid, steh auf, mit
rei - zend bist, du sil - be Maid, steh auf, weil

кинь - ся. ми - ла ти мо - я, вжс світ у - весь не
 ки - неш - ся і шта - шки в мить спи - ва - ти - муть піс -
al - *lem, was* *da* *rei - zend* *ist, du* *sü - ße Maid, steh*
du *doch gar* *so* *rei - zend bist. du* *sü - ße Maid, steh*

f *dim.*
 спить! Про - кинь ся. ми - - - ла
 ні Про - кинь - - - ся, ми - - - ла,
auf, steh auf, steh auf, steh auf, du
auf, steh auf, steh auf, du

f *dim.*
 світ у - весь не спить! Про - кинь - - - ся,
 світ у - весь не спить! Про - кинь - - - ся,
sü - ße Maid, steh auf, steh auf, steh auf, steh
sü - ße Maid, steh auf, steh auf, steh auf, steh

ми - - - ла, світ у - весь не спить!
 ми - - - ла, світ у - весь не спить!
auf, auf, du sü - ße Maid, steh auf!
auf, auf, du sü - ße Maid, steh auf!

*Da capo
 al Fine*

Колискова

Музика С.Танєєва

Слова К.Бальмонта

Український текст С.Кишакевич

Andantino semplice

tempo

p

1. Лег-ко ві - те - рець ле -
-бо - ту ски - не
1. Лег-кий ве - тер при - сми -
зна - ет скор - би

тять, ве - чір в су - тін - ках го - рить. Зо - рі про - сять щоб зас -
з пліч. від - по - чи - не в тем - ну піч. Все жи - ве на шій зем -
рел. ве - чер блед - ний до - го - рел, с не - ба звезо - ны - е ог -
гнёт. тем - ной но - чью от - дох - нёт, все, что ды - шит на зем -

нув, що - би ти у сон пір - нув.
лі, спить в со - лод - кім за - - бут - ті.
ни го - во - рят те - бе: у - сні.
ле, сла - ко спит в пол - ноч - ной мгле.

Не ля - кай - ся до - лі - ти, по - руч
 Кві - ти. сон - це і пта - хи. Ра - зом
 Не стра - шись не - ред суоь - бой, я, как
 Дрем - лот птич - ки и цве - ты; от -дох -

cresc. *mf* *dim.*
 бу - ду я завж - ди. Зас - пі - ва - ю я то -
 з ни - ми спи і ти. Ніч спі - ва - ти - му то -
 ня - ня, здесь с то - бой, я, как ня - ня здесь по -
 ни, у - спи и ты, я всю ночь здесь про - по -

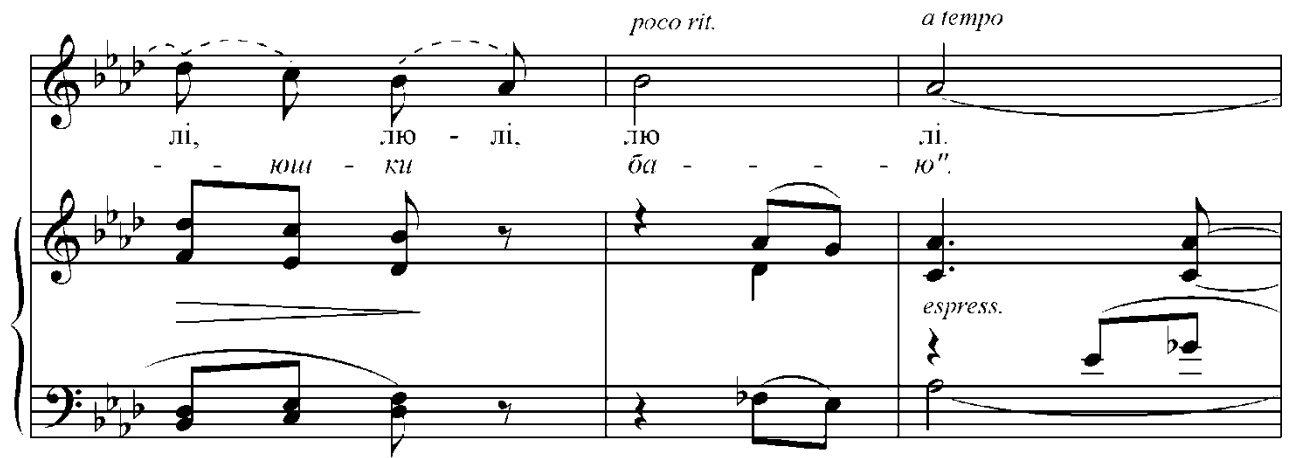
espress.
cresc. *mf* *p*

p *V*
 бі - бі - лі, лю -
 ю. "Ба - - - ю, ба -
 ю.

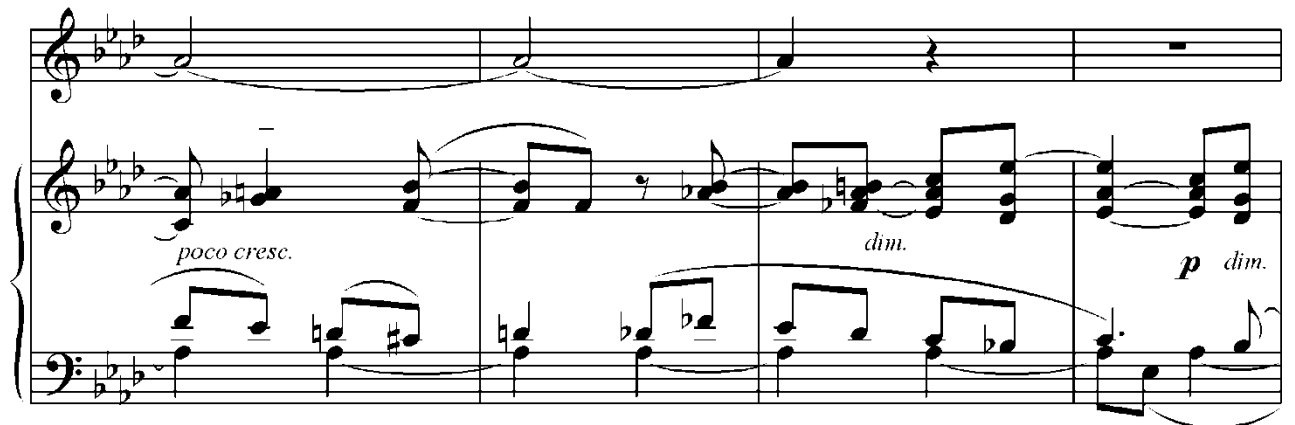
pp *dolce* *p*

poco rit. *a tempo*

лі, лю - лі, лю - лі.
юш - ки ба - ю".

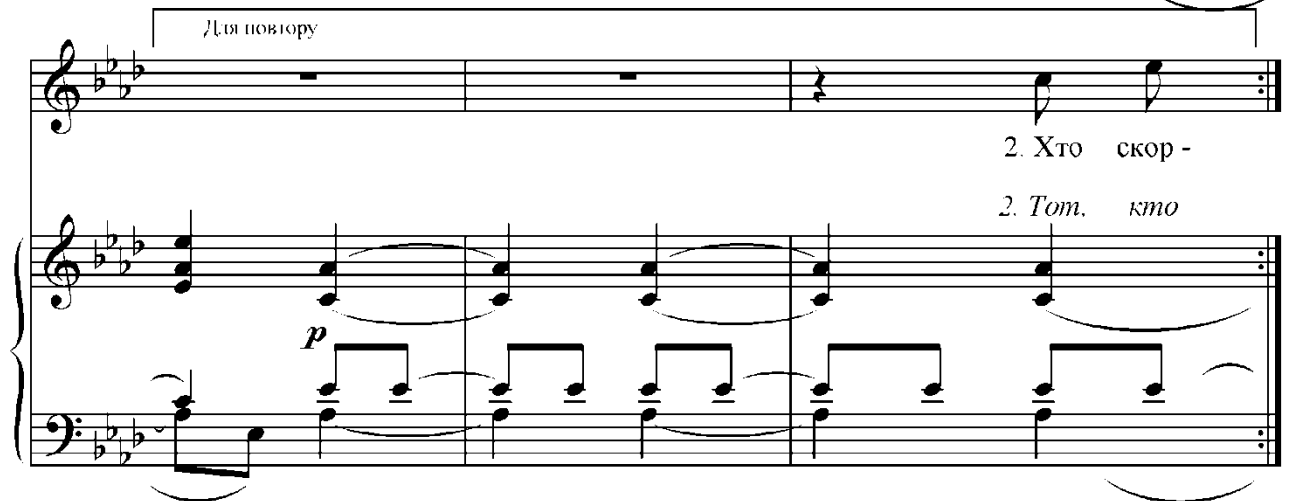
poco cresc. *dim.* *p dim.*

Для повтору

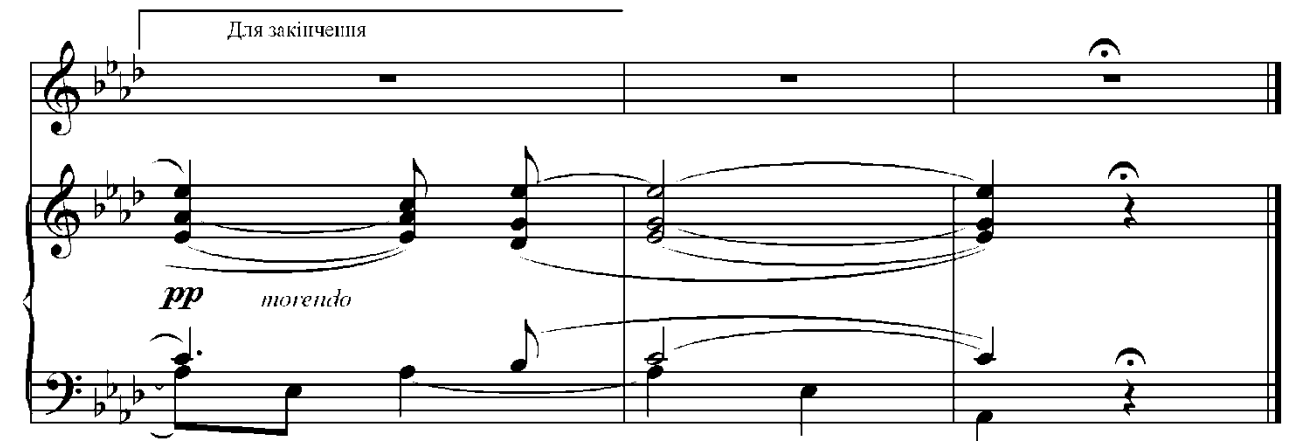
2. Хто скор -
2. Тот, хто

p

Для закінчення

pp *morendo*

Пісня кохання

Музика В. Селдерсона

Слова Е. Тешемахера

Український текст С. Кишакевич

Andante lento

mf *p*

mf

Не по-мі - ча - ла кві - тів я кра -
No ro-se in all the world. un - til you

dim *p*

си і ме-рех-тін-ня в не - бі яс-них зір, і піс-ня
came, no star un - til you smiled u-pon life's sea, no song in

cresc.

cresc.

не ве - ла в мрій-ли - ві сні, і не бу-ло на -
all the world un - til you spoke, no hope un-til you

dim. *f* *ten. p*

rit.

ді - і до сих пір.
gave your heart to me.

mf

На-завж - ди
O rose, bloom

p *dim.*

сер - це ти ме - ні від - дав, від
e - ver in my lone - ly heart. o

зір - яс - ніх роз - ли - ло - ся теп - ло, ко - хан - ня
star, shine stead - fast with your light di - vine, Ring on, your

ten.

піс - не - ю при - ча - ру - вав, піс - мов тро -
song, your me - lo - dy of joy. life's crowned at

marcato

ян - да - шас - тя в сер - ці роз - цві -
last, and love, and love is e - ver

ff

ten. al fine ad lib.

.ю.
mine!

ff

Ced.

*

Термінологічний словничок

- Agitato* — іт. «аджітато», рвучко, збуджено, схвильовано, невпинно.
- Allegretto* — іт. «аллегретто», швиденько, середина між Allegro й Andante.
- Andante* — іт. «анданте», ходою, ходом.
- Andante ben tenuto* — іт. «анданте бен tenuto», добре витриманою ходою.
- Andante lento* — іт. «анданте ленто», помалу ходою.
- Andantino* — іт. «андантіно», швидше від Andante (ходою).
- Andantino semplice* — іт. «андантіно семпліче», швидше від Andante (ходою), просто, спроста, звичайно.
- Animato* — іт. «анімато», Animando, Animoso, натхненно, піднесено, оживлено, жваво.
- Appassionato* — іт. «апасійонато», пристрасно, жагуче, схвильовано, роздратовано.
- Da capo al fine* — іт. «да капо аль фіне», з початку (повторити) до кінця.
- Dolce* — іт. «дольче», Dolcemente, солодко, ніжно, любо.
- Dolcissimo* — іт. «дольчісімо», дуже солодко, що найніжніше.
- Lento* — іт. «ленто», помалу, поволі, повільно.
- Marcato* — іт. «маркато», Marcando, наголошувати, підкреслювати, відзначати, акцентувати, вибивати.
- Morendo* — іт. «морендо» завмирати, згасати.
- Poco a poco piu di moto* — іт. «поко а поко п'ю дімото», потрохи, де далі більше з рухом.

<i>Poco animato</i>	— іт. «поко анімато», трохи жвавіше, натхненніше, піднесено.
<i>Poco rallentando</i>	— іт. «поко раллентандо», Rallentato, трохи здержувати, впиняти, загаювати.
<i>Poco ritenuto</i>	— іт. «поко рітенуто», Ritenente, Ritenendo, трохи стримано, сповільнено, зупиняючи.
<i>Sempre dolcissimo</i>	— іт. «семпре дольчіссімо», завжди, постійно дуже солодко, весь час щонайніжніше.
<i>Sempre legato</i>	— іт. «семпре легато», завжди постійно, весь час зв'язано.
<i>Smorzando</i>	— іт. «сморцандо», Smorzato, притухло, обезсилено, завмираючи.
<i>Teneramente</i>	— іт. «тенераменте», ніжно, лагідно.
<i>Tenuto</i>	— іт. «тенуто», витримано (докладно витримати заданий тон.
<i>Tenuto al fine ad libitum</i>	— іт. «тенуто аль фіне адлібітум», витримано до кінця як хоча, до вподоби.
<i>Tranquillo</i>	— іт. «транквілльо», Tranguillamente, спокійно.
<i>Tre corde</i>	— іт. «тре корде», на трьох струнах. При грі на фортепіано вказівка, щоби грати без лівої педалі.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ студентами теоретичних знань з предмету «Постановка голосу»

1. Дайте визначення поняттю «звук».
2. Назвіть найсуттєвіші відмінності між співом та розмовною мовою.
3. У чому полягає комунікативна функція музики?
4. Яку роль під час співу відіграє дикція?
5. Охарактеризуйте поняття «співацька опора». Яку роль вона відіграє під час співу?
6. Як ви розумієте поняття «творча інтерпретація»? Окресліть шляхи її розвитку та вдосконалення.
7. Яку роль у становленні співака-вокаліста відіграють вокально-технічні вправи та вокалізи на уроці «Постановка голосу».
8. Що таке «музичне сприймання»?
9. Чому для виконавця є таким важливим «психологічне налаштування»? Як ви трактуєте це поняття?
10. Яку роль у процесі навчання співу відіграє вокальний слух?

Рекомендована література

1. Антонєць Н.П. Спїлкування на уроцї музики. — Дрогобич: Коло,2002.— 116с.
2. Базиликут Б.О. Орфоепїя в спївї: Навч. Посїбник для студентїв вищих навч. закладїв,— Львїв: Видавничий центр ЛНУ їменї Івана Франка,2001.— 126с.— Нотний додаток.
- 3.Гребенюк Н.Є. Вокально-виконавська творчїсть: психолого-педагогїчний та мистецтвознавчий аспекти: Монографїя. — Київ:НМАУ їм.П.Чайковського, 1999.—269с.
4. Егорычева М. Упражнения для развития вокальной техники. — К.: Музична Україна,1980.—112с.
5. Євтушенко Д. Роздуми про голос .—К.: Музична Україна,1979.— 92с.
6. Рудницька О.П. Сприйняття музики ї педагогїчна культура вчителя: Навч. посїбник .— К.:КДП,1992.— 96с.
7. Сятецький К. Шляхи ї засоби творчого розвитку майбутнього вчителя музики у класї вокалу// Творча особистїсть учителя: проблеми теорїї ї практики. Вип. 7.— К.: НПУ їм. М. Драгоманова. 2002 .—С.151-157.
- 8.Шуневич Є. Систематизація та використання їндивїдуальних вокально-технїчних вправ для розвитку всїх типїв голосїв у класї постановки голосу.// Методичнї рекомендацїї .— Дрогобич,2006.—21с.
9. Юцевич Ю.Є. Теорїя ї методика розвитку спївацького голосу: Навч.-метод. Посїбник для викладачїв ї студентїв мистецьких навчальних закладїв, учителїв шкїл рїзного типу .— К.:ІЗМН,1998.— 160с.

Список використаної літератури

- 1.Александрова В., Мейлих Е. Ференц Лист. – Ленинград:Музыка,1968.—127с.
- 2.Вайнкоп Ю., Русин И. Краткий биографический словарь композиторов. Вип.1.—Ленинград:Музыка,1967.—265с.
3. Вікіпедія:вільна енциклопедія(інтернет ресурс).
- 4.Егорычева М. Упражнения для развития вокальной техники.— К.:Музична Україна, 1980.— 112с.
- 5.Конен В. Шуберт Ф.—М.:Государственное музыкальное издательство, 1953р.—240с.
6. Летова С.Г. Эдвард Григ.—М.: Музыка, 1974.—56с.
- 7.Лисько З. Музичний словник .— Репринт.вид.— К.: Музична Україна, 1994.—168с.
- 8.Музыкальный энциклопедический словарь / Гл.ред. Г.В. Кельдыш.М.: Советская энциклопедия,1991р.—672с.
- 9.Смирнов В. Клод-Ашиль Дебюсси. Краткий очерк жизни и творчества.— Ленинград: Государственное музыкальное издательство, 1962.—88с.
- 10.100 великих композиторов /Автор-составитель Д.К. Самин.—М.: Вече,2001.—624с.
- 11.Шорникова М. Музыкальная литература: Развитие западно-европейской музыки. Второй год обучения. Вип. 1.—Ростов н/Д: Феникс,2003.—288с.
- 12.Шуневич Є. Систематизація та використання індивідуальних вокально-технічних вправ для розвитку всіх типів голосів у класі постановки голосу.// Методичні рекомендації.— Дрогобич, 2006.— 21с.

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	3
----------------------------	----------

Розділ 1.Вокальні твори для сопрано

Шуберт Ф. «Ранкова серенада»	5
Белліні В. «Де світло у вікні, що все сіяло?».....	8
Ліст Ф. «Коли я сплю»	11
Гріг Е. «Лебідь»	17
Танєєв С. «Колискова»... ..	19
Дебюссі К. «Зоряна ніч»	22
Сендерсон В. «Пісня кохання»	27

Розділ 2.Теоретико-практичні матеріали для опанування вокальних творів

Навчально-методичні рекомендації	30
Термінологічний словничок	43
Питання для самостійного опрацювання.....	45
Список рекомендованої літератури	46
Список використаної літератури.....	47

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

ЗАРУБІЖНІ ВОКАЛЬНІ ТВОРИ

ДЛЯ СОПРАНО

У СУПРОВОДІ ФОРТЕПІАНО

Автор-упорядник

Світлана Кишакевич

Комп'ютерний набір нот

Валерій Шафета

Редагування нотного тексту

Богдан Пиц, Наталія Сторонська

*Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного
педагогічного університету імені Івана Франка*

Головний редактор

Ірина Невмержицька